

Бондаренко Лідія Григорівна,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури
Херсонського державного університету*
lidiya.bond.2001@gmail.com

СПІВПРАЦЯ УЧИТЕЛЯ ЛІТЕРАТУРИ ТА БІБЛІОТЕКАРЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ШЛЯХ ЗАЛУЧЕННЯ УЧНІВ ДО ЧИТАННЯ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Місце книги у суспільній свідомості, роль читання у вихованні підростаючого покоління – питання, що постали у цифрову епоху, без перебільшення, перед усією людською цивілізацією. Долучилися до їх обговорення та пошуку можливих шляхів залучення дітей та молоді до кращих надбань мистецтва слова, зокрема, й вітчизняні письменники. Так, наприклад, відома сучасна авторка Г. Пагутяк у романі «Королівство» говорить про книгу як джерело мудрості, що потребує у наш час особливо дбайливого ставлення. Героїня твору п'ятнадцятилітня Люцина виросла у квартирі, де «майже не було меблів, бо все займали полиці з книжками» [3, с. 16]. Їх почав збирати ще прадід дівчинки, професор. Мама Люцини працює у видавництві, і родина перебуває у постійній матеріальній скруті, бо, із сумом констатує авторка, «книжок зараз ніхто не читає» [3, с. 16]. Але незважаючи на це вона продовжує їздити у часті відрядження, щоб розповсюдити хоч декілька книг, тому що «треба підтримувати вогонь, щоб не погас» [3, с. 16]. У творі ці персонажі протистоять членам фіктивного Клубу книголюбів, учасники якого – «справжній бомонд нечистої сили» – «полюють» на твори класиків та книжкові раритети і на своїх зібраннях спалюють їх у каміні. Письменниця також з боєм наголошує, що особливих підстав для привернення уваги людей до книжок немає: «Чиновники, слуги темних сил, обклали видавництва такими податками, що ті ледве животіли. Писати книжки було зовсім не вигідно, бо автори не отримували гонорарів і працювали сторожами та двірниками, аби не вмерти з голоду» [3, с. 33]. Таким чином Г. Пагутяк порушує вкрай важливе питання підтримки вітчизняного книгодрукування з боку держави.

Проблемою читання учнів у всі часи традиційно опікувалися не лише українські письменники, а й учителі літератури. На наш погляд, окрім обов'язкового та важливого пошуку нових ефективних шляхів її розв'язання, науковці та словесники мають не забувати і про форми, перевірені часом, зокрема про тісну співпрацю освітян і бібліотекарів. Сучасні книгозбірні, в яких працюють творчі енергійні фахівці, різночудно відрізняються від тих закладів культурно-масової роботи, що існували в нашій країні ще два десятиліття тому. І справа не лише у зовнішніх змінах, хоча вони, безумовно, теж є важливими. Достатньо вже зайти на сайти таких установ, щоб пересвідчитися у цьому. Профіквест, читацький ігроленд,

електронний вернісаж, літні читання, бібліотечні медіауроки, віртуальний літпортал, книгомандри, конкурси та клуби на будь-який смак – це лише деякі заходи, що пропонують сучасні книгозбірні. Та й відвідувачів у бібліотеках давно не називають читачами. Користувачі – саме це слово увійшло зараз у професійне спілкування.

Для налагодження плідного контакту з цими закладами на допомогу вчителю української літератури прийде методична система, розроблена професором Н. Волошиною, яка приділяла бібліотечно-бібліографічній освіті школярів особливу увагу. «Свідченням цього, зокрема, є той факт, що лише вона окремо структурує це питання (однойменний параграф у посібнику для студентів вищих закладів освіти „Наукові основи методики літератури”, що вийшов за її редакцією) ... Увесь розділ „Учень і література” названого видання містить неодноразові звернення до проблеми співпраці учителя і бібліотекаря» [1, с. 220]. Н. Волошина вважала, що відсутність системи у читанні школярів та пошуки літератури навмання – це «наслідок низької бібліографічної грамотності учнів» [2, с. 273]. Напрацювання з цього питання класика вітчизняної методики не втратили своєї наукової значущості до сьогодні. Зокрема, дослідниця виділила співпрацю словесника та бібліотекаря за такими напрямками: вивчення читацьких інтересів школярів, формування культури читання учнів, підготовка та проведення уроків позакласного читання, розвиток зв'язного мовлення, організація позакласної роботи з літератури. Н. Волошина наголошувала, що «навчити учнів читати, любити і вміло користуватися книгою завдання учителя літератури і шкільного бібліотекаря» [2, с. 281]. Тісна співпраця цих фахівців, констатувала науковець, «сприятиме вихованню культури читання» [2, с. 281].

Вважаємо, що лише спільними зусиллями батьків, вчителів літератури та бібліотекарів можна вирішити проблему дитячого читання та відповісти на виклики сучасного інформаційного суспільства.

Література.

1. Бондаренко, Л. Г. *Форми співробітництва вчителів літератури та бібліотекарів у методичних працях професора Ніли Волошиної Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми: Збірник наукових праць / наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н.М. Київ: Педагогічна думка, 2015. С. 217-222.*
2. *Наукові основи методики літератури: навчально-методичний посібник / за ред. доктора педагогічних наук, проф., члена-кореспондента АПН України Н.Й. Волошиної. Київ.: Ленвіт, 2002. 344с.*
3. Пагутяк Г. *Королівство : роман. 2-ге вид. Вінниця : Теза, 2016. 380 с.*

Бондаренко Л. Співпраця учителя літератури та бібліотекаря як ефективний шлях залучення учнів до читання художньої літератури // Проблема читання в сучасному інформаційному суспільстві : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 вересня 2019 р., м. Київ / Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. С. 66-68.